

recull de la jornada "el patrimoni arquitectònic de Sants, a debat"



Cartell de la jornada



10:00-11:30H VISITA GUIADA

Al matí més de quaranta persones van poder visitar l'interior de Can Batlló i van passar per davant de La Lleialtat Santsenca. En ambdós emplaçaments van rebre explicacions de membres de LaCol. Aquest acte va permetre que no tan sols experts, sinó que també veïns i veïnes veiessin al recinte al qual mai havien pogut entrar ja que encara és una propietat privada.



10:00-20:00H EXPOSICIÓ DE FOTOS

Durant tot el dia vam poder gaudir de l'exposició "Can Batlló: adéu a la ciutat dels oficis" amb fotografies de Xavier Corbella i David Roman de la fàbrica en ús. La mateixa es podrà veure l'11 de juny a l'interior del recinte.



14:00-16:00H DINAR POPULAR

Es va servir un dinar ecològic per vuitanta persones, entre veïns, veïnes i ponents, que va permetre continuar el debat de manera més informal.



14:00-16:00H ACCIÓ ARTÍSTICA

Durant el dinar membres del col·lectiu R-Publik i de la Plataforma La Lleialtat Santsenca van anar enganxant sobre una tela els retrats d'aquelles persones que van seguir la campanya "Dóna la cara per La Lleialtat", expressant així el seu suport al projecte. A les quatre de la tarda es va penjar el mural de la façana de l'antiga cooperativa.

11:30-14:30H DEBAT PATRIMONI



Josep Maria Montaner, moderador del debat

Arquitecte, escriptor i catedràtic de l'ETSAB. Co-director del Màster Laboratorio de la Vivienda del Siglo XXI.

“Aquesta lluita per recuperar Can Batlló recorda dins la història recent de la ciutat amb el moviment per salvar Can Ricart.”

“A Catalunya és difícil construir una memòria històrica que no sigui la memòria dominant, des de la burgesia.”

“La Lleialtat Santsenca és un cas evident de voler marginar la memòria obrera.”

“La industrial és una arquitectura molt agraïda; quan es reutilitza té enormes possibilitats.”

“En el model del nacionalisme conservador dels anys 80 de Pujol sí que va entrar el sistema de la xarxa de museus de la ciència i la tècnica al contrari de la manera d'entendre la modernitat del model Barcelona de Maragall on no hi tenien cabuda.”

“Can Ricard és un moment de canvi en la política de l'Ajuntament, amb les Fàbriques de Creació o el treball de Joan Roca des del Museu d'Història.”

“Introduir noves empreses tecnològiques a la ciutat, com les 22@, no hauria de ser incompatible amb mantenir les petites indústries no contaminants.”

Àlex Sánchez

Historiador expert en història de l'economia, professor de la Facultat d'Econòmiques i Empresa de la UB.

L'historiador Àlex Sánchez va fer una ràpida introducció a la industrialització de Sants, que comença al segle XVIII amb la indústria de manufactures d'indianes. S'hi van instal·lar tots els tipus d'empreses relacionades amb la indústria tèxtil, entre les quals les primeres químiques com la de François Cros.

“Sense història no hi ha patrimoni.”

“Treballar a la SEAT als anys 70 era com treballar a l'Espanya Industrial, el Vapor Vell o Can Batlló la primera meitat del segle XX.”

“Si un passeja pel barri de Sants les restes materials bàsiques són les industrials: fàbriques, tallers, habitatges obrers,…”

“Si miréssim el nombre d'estudis fets al patrimoni de Poblenou i al de Sants la diferència seria tan gran que ens avergonyiríem. És una de les grans assignatures pendents d'aquest barri.”

“Al 1861 Sants era la segona població amb més treballadors i treballadores en fàbriques del pla de Barcelona, només darrera de la ciutat de Barcelona.”

“Perquè Barcelona no té encara un museu que recordi el passat industrial de la ciutat? És que Barcelona no ha estat una ciutat industrial?”



José Luís Oyón

Arquitecte i professor titular del departament d'Urbanisme i Ordenació del Territori de l'ETSAB.

“Estos barrios [de casas baratas o antiguas chabolas, como el Camí de la Cadena] tendrán muy poco que ofrecer desde el lado de lo constructivo pero mucho del lado social.”

“Alternativas a la *tabula rasa*: la rehabilitación; jardines de la memoria, conservando las trazas o reproducir el paisaje de este tipo de tejido.”



Fernando Álvarez

Arquitecte i professor del departament de Composició Arquitectònica a l'ETSAB. Director del Màster de Restauració de Monuments.

“Hi ha una relació estreta entre urbanisme i patrimoni. En canvi si un va a l'Ajuntament de Barcelona es troba que els departaments estan en plantes diferents i això no és una coincidència, és una relació complexa.”

“Sants té un 8 o 9% del total dels edificis protegits a Barcelona.”

“Es pot comprovar una escassa qualitat dels projectes sobre el patrimoni del barri, com es pot veure a la plaça Espanya, sense entrar a parlar del cas de les Arenes, o a la solució del carrer Tarragona.”

“No hi ha la suficient reflexió davant del patrimoni industrial.”

“Els arquitectes hem d'entendre que no tot es resol des d'una relació edifici-entorn; hem de començar a treballar amb la continuïtat espacial i temporal.”



Isabel Segura

Historiadora, experta en recintes fabrils i gènere.

“Can Batlló no està situat en el plànol mental de molta de la gent d'aquesta ciutat.”

“Barcelona vol oblidar que ha estat una ciutat industrial. També es volen esborrar les formes de consum alternatives, com són les cooperatives.”

“S'han conservat edificis del poder: econòmic, eclesiàstic i de representació política. Hi va haver un moment que semblava que tots havíem nascut en un palauet modernista.”

“No n'hi ha prou en conservar el totxo, s'han d'inscriure els trànsits personals de totes les persones que hi han treballat o n'eren veïnes.”

“Qui hi havia a les fàbriques? El mateix Ildelfons Cerdà ho deia: 45% homes, 45% dones i 10% criatures. En el sector del tèxtil la majoria era femenina.”

“Cal reivindicar la diversitat de memòries que hi ha a la ciutat i recuperar-les per tal de trencar el cànon que hi ha hagut sobre el patrimoni fins al moment.”

Intervencions del públic:

Arnau Andrés

Arquitecte, membre de LaCol

“A Can Batlló la relació entre els edificis és el que li dona valor, el que genera paisatge. Amb la proposta actual es despulla la nau central i s'enfronta al parc, canviant molt la manera de percebre el recinte.”

Cesc Daví

Arquitecte

“A Can Batlló encara hi ha gent que treballa, no és una cosa morta. Pot ser una solució seria potenciar l'ús que encara té encara, que és l'industrial. Podria ser una espècie de viver d'empreses o de petites indústries que en aquest moment de crisi serien molt interessants.”



16:30-19:30H DEBAT CIUTAT



Zaida Muxí, moderadora del debat

Arquitecta, subdirectora de cultura de l'ETSAB i co-directora del Máster Laboratorio de la Vivienda del Siglo XXI.

“No podem reduir Can Batlló a equipaments i habitatges, hem de pensar en producció.”

“Si volem diferenciar la nostra ciutat el que no podem fer és el mateix que a tot arreu. Tenim un patrimoni construït i social que hem d'aprofitar avui.”

“Can Batlló és una peça important a nivell de barri però també una oportunitat a nivell metropolità.”



Jordi Bonet

President de la FAVB i investigador del grup de recerca IGOP de la UAB.

“Hi ha un decalatge entre els equipaments que s'estan tancant mentre anem parlant de les instal·lacions que necessitarem si organitzem uns jocs olímpics d'hivern.”

“Tenim uns òrgans de participació que no acaben de funcionar però de l'altra banda hi ha gent que sap com participar i treure benefici de la ciutat.”

“Cal avançar cap a una major municipalització del sòl.”

“Hem de diferenciar entre els equipaments bàsics i altres tipus d'equipaments, com un museu de l'urbanisme, que el barri no necessita.”

“Can Batlló ofereix l'oportunitat de combinar usos productius i equipaments.”



Maria Rubert

Arquitecta i urbanista. Professora del departament d'Urbanisme i Ordenació del Territori de l'ETSAB.

“Sovint el canvis cíclics tenen els seus avantatges i serveixen d'alguna cosa. En el cas de Can Batlló és evident, aturar-se serveix per protegir, Can Batlló és fantàstic com és ara.”

“Repensar el pla pot comportar que sigui més interessant el que hi ha que el que s'hi pensava fer, fins hi tot a nivell econòmic.”

“Pensar el patrimoni com una carcassa és una idea molt antiga, a mi m'interessa més l'interior que l'exterior, no només per la vida, com comentàvem aquest matí, sinó també des del punt de vista plàstic, visual...”

“El bons edificis permeten canviar l'ús. A Can Batlló demà s'hi poden fer milions de coses.”



Jordi Borja

Geògraf i ex-regidor de l'Ajuntament de Barcelona (1983-1995).

“Quan aquest matí he vist Can Batlló m'ha indignat que haguem de lluitar per coses tan òbvies.”

“Fa molts anys que vaig assistir a les primeres reunions de Can Batlló, fa més de 40 anys que en parlem.”

“A mesura que el món s'ha fet més globalitzat s'ha fet més necessari marcar les diferències, les identitats, les característiques acumulades per la història.”

“Cal un nou model de ciutat, però no partim de zero, hi ha una acumulació de projectes del moviment ciutadà de Barcelona. El projecte de ciutat es construeix guanyant batalles. Si es guanya la batalla de Can Batlló és un pas endavant de concretar el model social de la ciutat.”



Albert Recio

Economista i professor Departament Economia Aplicada de la UAB.

“A Espanya i Catalunya es va optar perquè les empreses passessin a mans de capitals internacionals, cosa que va reportar grans rentes als antics empresaris que es van invertir en el sector immobiliari.”

“Hi ha un menyspreu absolut cap a les coses materials i el treball manual; per la mateixa raó no es valora la Formació Professional.”

“El que fa perillar més el teu lloc de treball és que tinguis la teva fàbrica ubicada en un lloc d'interès urbanístic.”

“Ens insisteixen que l'únic que hem de fer ara són noves tecnologies. Si mirem al 22@ al final l'únic que hi ha són oficines, moltes de les quals no són noves, simplement s'han traslladat allà.”

“Per a la innovació tecnològica cal un teixit productiu complex. Per a què Watt inventés la màquina de vapor va necessitar 40 anys, i va ser crucial el mecànic capaç de crear les peces.”

“Sempre pensem la indústria per exportar però també és necessària una certa indústria de proximitat.”



Antoni Vilanova

Arquitecte expert en rehabilitació.

“És necessari fer un bon estudi del recinte de Can Batlló, no només dels espais centrals que evidentment tindran un grau de preservació important.”

“Caldria pensar en una figura com un pla director que permetés fer un anàlisi des de diferents òptiques com la sociologia, l'economia, la geografia...”



lacol  **Ciceró 5 local
Sants, Barcelona
info@lacol.org
blog.lacol.org
93 182 58 85**